

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Milos herceg ellenmondását nem fogadják el Konstantinápolyban; Milos hg testvére börtönben; a montenegróiak határinkba csapnak; különféle; 's a' t.) Spanyolország (egyezkedési hírek; Lucena ostrom alul csakugyan fölmentve; 's a' t.) Anglia (tartományi rendőrség iránti indítvány; Melbourne nyilatkozata a' spanyol ügyről; udvari hírek; lady Stanhope meghalt; vélemények a' keleti ügyről; az angol sereg elfoglalja Kadahart; 's a' t.) Törökország (a' nisibi esata részletei szemtanu leírása után; lapvélemények a' keleti ügyről; 's a' t.) Franciaország (Lajos Fülöp néhány szava az utolsó műkiállításán; a' francia bank kölcsönmel segíti az angol bankot; részletek a' júliusi ünnepekről; elegy; 's a' t.) Németország, Pesti egyesületi gyapjútár. Lengyelország.

Magyarország és Erdély.

A' m. k. u. kamra Grosse Schmidt Imrét, mármarosai igazgatósági járulnokot, ugyanott lajstromzó-tisztte, 's helyébe Udránszky Lajos ottani fizetéses gyakornokot nevezé ki; ennek gyakornoki díját pedig Schöffmann Sándor eddigi díjlatlan gyakornoknak adá; továbbá a' nagybányai kir. főfelügyelőségénél megürült 3ik irnokhelyre Prugberger József kereszthegeyi nyugalmazott aknaigazgatót; — végre a' rakói szállmónoki tisztsegre Győry Ferencz dombói erdősznövendéket alkalmazá.

Országgyűlési követségéről beteges állapotja miatt lemondott Havas József főbíró helyett Szász M. tanácsnok lön pest-városi követte.

(Milos hg testvére börtönben. A' montenegróiak határinkba csapnak.) A' szerb tanács határozata következtében, mit az ideigl. kormányzás is helyben hagyott, Milos hg testvérét börtönbe veték, mivel oly dolgok sülték ki ellene, mikből kiviláglik, hogy ő volt lelke az egész zendületnek. A' tanács igen szigoruan szándékozik eljárni e' pörben. — Jul. 13kán éjjel mintegy kétezer montenegrói a' gospodiori határszélen birtokinkba lépe, állítólag a' skutarii epizzanoták ellen. Cattaro kerület lakosi buzogni ohajtnak valami határozottabb rendszabályt, melly biztosíthassa őket illy kicsapongások ellen nyugtalan szomszédaiak résziről. Egyébiránt Bosznia és Herzegovina még folyást nyugott.

(Milos hg ellenmondását nem fogadják el Konstantinápolyban.) Aug. 2iki zimonyi hírek szerint a' konstantinápolyi kereskedők tudaták a' zimonyi és belgrádi szállítókkal, hogy a' Bécsből vagy Lipcséből érkezendő árukat további utasításig tartásuk meg raktáraikban. A' nagyur elhunytá óta rendkívül élénk a' hírnökváltogatás London és Konstantinápoly közt. Obrenovic Milos hg tatárja, Jovanese, kit Bukarestből Konstantinápolyba küld Belgrádból távozta iránti ellenmondásával, parancsot kapott a' török kormánytól Konstantinápoly elhagyására 24 óra alatt, mielőtt még küldetését teljesíthette volna, 's kevésben mult, hogy, mint csendszavarót, fegyveres kísérettel nem küldék Szerbiába. E' szerint tehát elolvasásra sem méltaták Milos hg ellenmondását. Jussuf basa, volt vezér, ki Belgrádból agg kora miatt vizen akart Konstantinápolyba utazni, utközben megbetegült és Viddinben meghalt. Milos hg másodszülött fia, Mihály, a' szerbek azon felszólítására, mellyben a' megürült fejedelemsséggel kínálják őt, igennel válaszolt. Most már csak a' helybenhagyó parancsot várják Konstantinápolyból 's azonnal fényes küldöttség induland utána Oláhországba, honnan legnagyobb pompával szándék őt Szerbiába kísérni. Oda érkezte után néhány szerb tanácsos kíséretében azonnal beutazandja egész Szerbiát, és ismérni tanulandja népét. Élete 21dik éveig, mint törvényes nagykorúságig, válogatot férfiák társaságában külföldön fog utazni a' fiatal hg, 's aztán tapasztalásokkal ellátva tökéletes készülettel kezdend Szerbia kormányzásához. Aug. Isején 103 szerb kereskedő volt a' zimonyi vesztegintézetben, kik mind a' pesti jános-fővételi sokadalomra szándékoznak. —

KÜLÖNFÉLE. A' bécsi es. kir. közönséges udv. kamra Schwab Vilmos és Henrik pesti zenekészítőket (megbizottjak Bécsben Schaller Antal nyilvános polg. és katonai ügyviselő a' belvárosban 579 sz. a.) öt évi kizáró szabaddékkal tisztel meg azon új találmányra, melly szerint kigyózat és rugalmas húrokkal 's mellékrugókkal készitük a' zongorákat, miken általános javítást is tettek. E' találmány hasznai ezek: a) minden hajlat rugót képez a' húron, 's e' rugók számszága legalább is 10—12 pötlet teszi tartóssabbá a' hangolást; b) a' húrok azok által kitűnőleg hangdúsabbakká lesznek, 's kigyózat alakjánál fogva 18—20 hüvelknyivel kurtíthatni a' zongoraszekrényt; c) a' mellékrugók, mikhez a' húrok csatolják, nagy mértékben mozdítják elő a' hangolás tartósságát. Az érintett általános javítás pedig abban áll, miszerint a' nyomantut a' játszó kényelmére elővonhatni, 's a' legerősb játéknál is szoroson megmaradnak helyükön a' húrverők. — Gyöngyösön, Heves megyében, Orsz. Lőrincz h. ur ő multsága kertében egy óriási növény, az ugynevezett „agave americana“ virágozik; bimbói f. hó 4kén kezdének fejlődni. A' növény közepéből felnyúló virágszárak, mellyek egyikének magossága 15 láb, átmérője 6 hüvelyk, másiknak magossága pedig 14 láb, átmérője 8 hüv.; 3 nagyobb, 's 120at haladó kisebb oldalhajlással, és 4000nél több virágbimbóval díszlenek. E' ritka virány megtekintésire a' kert minden fűvészet- 's virágkedvelőnek tárva áll. — F. évi jul. 22től ljeig tartattak a' nagykorúsi h. v. lyceumban a' szoros és nyilvános vizsgálatások, mind a' nemzeti iskolai, mind a' gymnasiumi, mind a' felsőbb tudományokból, a' szorossághoz aránylag is kielégítő sikerrel, melly alkalomkor ismét a' realis tudományok a' nemzeti és gymnasiumi iskolákban főleg kielégítők valának. Midőn az előjárak e' sikernek örülnek, még édesb örömmel néznek a' jövő iskolaév elibe, egyszersmind egész tisztelettel tudatják, miképen a' főtiszt. dunamelléki egyházkerület rendeltéből f. é. oct. 1jén a' régen ohajtott mesterképező intézet létesülend, még pedig főnézetel arra, miképen ezen egyházkerületben minden népiskolatanító képezessék, hogy a' falusi gyermekeket más elemi tanulmányok mellett főleg a' gyakorlati gazdaságban taníthassák. E' célra a' nagykorúsi lyceum jelen rendes professorinak is egyesült erejökkel Karika Pál ur által munkáland, ki az óvári intézet gazdasági tanulmányait végezvén, az érintett célra a' főtiszt. egyházkerület rendelése után már másfél év alatt gyűjtö külföldön tapasztalatit. Az érintett cél-elérés végett a' rendes professorokon kívül két segédoktató tanítandja a' hangászatot, főleg a' zongorát, és rajzot. Így a' nagykorúsi lyceumnak jelenleg hármas fóladata van: a' philosophiai tanulmányok széles tanítása által előkészíteni a' növendékeket a' fentebb tudományokra, továbbá népiskolatanítókat képezni, kiknek rendszerint gyakorlati évök 3dik év leend; végre még most kisebbszéri, de idővel reménylik, nagyobb gazdaszteszket is képezni, kiknek gyakorlati évök szinte a' 3dik leend. Adja az ég, hogy

e' szép és hasznos célú intézet minél előbb virágzásra jusson!!! — A' tűz alig pusztított valahol nagyobb düh és sebességgel, mint Velkenyén Gömörme-gyében, f. é. jul. 29én délelőtti 11 órakor, egy elnéjében meghaborkult telkes gazda, honn magányosan maradván, tulajdon háza szalmafedelét gyújtta meg, 's mivel a' lakosok kün a' mezőn aratással foglalkodtak, gátlanul terjedt el a' pusztító elem nagy hirtelenséggel, a' mindenféle kavargó szél az izzó pernyét és üszköt elszórta, sodorta az ötödik, tizedik födére 's félóra alatt több mint 70 ház, 90 ól, 40 esür templommal és iskolaházzal együtt lángözönbe vala borítva, 's most dűledező romokon kívül csak egy pásztorház mutatja, hol állott Velkenye! Az egész veszelét okozta tébolyodton kívül még két öt esztendősz gyermek égett hamuvá. Több mint ötszáz ember maradt lak, élelem és ruha nélkül, kiket csak istenbe 's holdogabb embertársaik jóltevéségébe vetett bizodalom tartoztat kétségbe-eséstől. — Szécsénykében (Nógrádmegye) a' helység melletti majorba útvén a' villám jul. 10kén, egy juhászt épen azon perczben sujta holtra, midőn pipára gyujtott a' konyhában pislogó tűznél, minden próba sikertelen vala etelbe idéz-tethetésére. A' patka 's tűzhely körött levő 10—12 személy mind sérületlen maradt illy közel is a' mennykő-csapástól. — Egy koronli (udvarhelyszéki) birtokos két új paraszta (ezigány) jul. 22kén reg. 9 óra körül sófalvi lakos és sz. bad szé-kely Fábian Zsigmond házába barátságos arezezal 's a' rossz szándéknak még nem is sejthető vonalmival bemenvén, előleges szóváltás vagy galibáskodás nél-kül a' rosszat távulról sem gyanító gazdát otthon levő növendék leányával meg-rohanták, a' férfit számtalan késszurással leejtették 's a' leányt is anyira foj-togatták és szurkálták, hogy életjel nélkül rogyott le lábairól. A' férfi néhány percz mulva kiadja lelkét, a' leány pedig iszonyu kínok közt élethalállal vivő-dik 's megmaradásához semmi remény. A' gyilkosokat még az nap befűtük. E' tette hiedelem szerint a' meggyilkoltottnak pénzes hírből állása szolgáltatott alkalmat. — Nagy Galambfalván egy fiatal férfi a' malom melletti gát mélységei körül fürdőzvé, hirtelen eltűnt a' nézők szeméi elől, egy emberbarát a' fuldokló elsüllyedte helyét megjegyezvén, a' mélységbe rohant 's a' szerencsétlent meg-találván, kivonta 's már partra toltta, midőn a' görös elfogván tagjait, magán nem tudta tovább segíteni, 's elmerült; áldozatja lön emberszerető indulatjának. — E' környéken (Udvarhelyszékben) tiszta-ujlaki születésű Mayer András nevű szemorvos nevezetes szemgyógyításokat teszen. Jul. 29kén ugyanis az egész parajdi sötétség jelenlétében ritka ügyességgel egy öt év óta vaknak hályog-gát két szeméről ritka könnyűség 's ügyességgel egy pillanat alatt levette. Hazánk sok vidékeiről e' nembeni ügyességéről számos bizonyítványi vannak. — A' lefolyt július Kolozsvártól a' milly nagyon esőtlen vala, épen olly mértékben áradoz augusztus záporral, esőzésekkel. 2án ugyanis délután jéggel elegy olly tö-ménytelen víz hullott alá, hogy némelyik külvárosban utczaközepén rohantak az el-szaggatott hídgerendák, 's küllőig vízben álltak az ott lepett szekerék; 3kán virad-takor szinte egész éjjel esorgott az eső sűrű villámlás 's mennydörgés közt. Ezóta hol meleg napok, hol kisebb nagyobb esőzések váltogatják egymást. — N. Gyékén (Dobokamegyében), K. da Lajos, hasznobérlő részvényes, Kóvár vidékéről nyári munkára ide rendelt 24 oláhot, kik sem tápláltságukkal, sem a' velők bínással nem levén megelégtülve, a' nevezett hasznobérlőnek panaszkodának, de ohajtott süker nélkül; jul. 27én K. da Lajos kiment reggeli 10 órakor dolgosaihoz, hol felboszankod-va, verésre is került a' dolog, de midőn egy Bodor nevű oláhhoz is akarna útni, ez őt megelőzve úgy vágta pofon, hogy az izmos hasznobérlő megszdült. Erre mind a' 24 megrohanta 's kaszafokkal összerogyásig veré az erős K. da Lajost. Ekkor oda hagyák; de kis idő mulva visszatértek megnézni: vajjon él e? Mivel pedig életben kapták, újra elkezdék verni kegyetlenül, 's csak midőn holtak gondolák, távoztak el tőle. Távoztokkor azonban Bodor visszapillantván, utolsó szerencsétlenségére K. da fejét fölemelinté, mire Bodor mondván: „Ni még éla' kutya!“ mindnyájan visszamen-tek az eldűlthöz, 's így háromszori irgalmatlan verésöknek sikerült a' sokszor neve-zettnek éltét kioltani. Erre villákkal egy omlásos meredek élire hengergeték, 's e' szókkal: „Nyugodjál ott az árnyékban“ stb.“ lezördíték testét a' mély árokba. Utóbb kocsisa 's egy ezigány felezipelék a' szerencsétlent azon szekérre, mellyen veszte helyére ment volt. A' hivatalos nyomozás szerint e' tett előre el volt intézve. Ugyanis jul. 26kán egész 27dike viradtag együtt dorbézolt a' 24 oláh 's midőn kér-dezék őket: „hogy lehetnek olly vígan, 's miért nem nyugosznak éjszaka munkás ember létükre?“ azt felelték: „Holnap húsevő nap lesz, 's kövér marhát fogunk levágni.“ Orvosi vizsgálat után hitelesült, hogy a' kivégzettnek egy csontja 's a' szó teljes értelmében, egy porczikája sem vala ép. Névszerint hátgerince 's feje apróra volt roncsolva. E. H.

(Egyesületi gyapjútár.) Jul. 5ike óta Forray-Brunszvik gróf, Németh-Péchy Amália, Niezky Sándor, Vladár József, Almásy Janos, Bogyó József, Klobusiczky Péter kalocsai érsek, Ujházy László és Baldacci Antal b. összesen 217,770 font gyapjút küldöttek a' pesti egyesületi gyapjútárba; ugyanazon időben Kubinyi László és Augusz Imre gyapjából összesen elkelt 47,352 font. Pest, aug. 11kén 1839. Liedemann J. S. Fridrik.

Spanyolország.

(Egyezkedési hírek. Lucena ostrom alul csakugyan fölmentve.) Bayonne, jul. 27kén: „Mi e' pillanatban határinkon kívül történik, va-lóban nagy figyelmet érdemel. Espartero és Maroto közt kétségkél komoly alkudozások folynak mindelelőbbi végegyezkedés iránt. Mult héten segédje jelent meg az előbbinek hivatalos sürgönyökkel II y l. számára a' bilbaei táborzemeknél. Határozó fordulat már sokáig semmi esetre nem késhetik. A' trónkövetelő Onateból Estellába akará áttenni főhadi-szállását; eleinte le akará őt erről beszélni ministere, Montenegro, azon ürügy alatt, mintha Estellában nem találna elég bátorságra; midőn pe-dig makacsul szándékához ragaszkodnék a' trónkövetelő, nyilván kimon-dák neki, miszerint Maroto fővezér rendelései szükségesitk Onateban maradását, következőleg e' helyet nem szabad elhagynia. E' nyilatko-zat következtében külön ministerségi parancs nélkül senki nem távozha-tik Onateból 's e' szerint a' trónkövetelőt valóban fogolynak tekinthetni. Maroto pártja mindenkép lemondásra törekszik birni a' trónkövetelőt.

Ha e' szándéka rövid idő múlva nem sikerülhet, úgy az egész nagy párt oly veszélyes helyzetbe jövend, hogy csupán elpártolásban fog menekvést kereshetni. Maroto, mint mondják, annyira érzi a' magára halmozott felelősség iszonyu súlyát, hogy pár hónap óta ágyban nem fekvék, 's midőn néhány pillanatig asztalra hajlik feje 's nyugtalanul szunyad, mindenkor két töltött pisztoly fekszik előtte. Ideiglen a' két harczoló fél abban egyezék meg, miszerint az aratást gátlani nem fogják, mi végre szoroson kitűzék azon határokat, miken túlhaladni fegyveresnek tilos. — O' Donnell fiatal tábornok fényesen tanusítja, mikép a' benne helyezett bizalom nem csalá meg a' kormányt. Lucena ugyanis meg van mentve Cabrera csapatától, miután 22 napig ostromlák ezt. Jul. 16dikán majd egyenlő haderővel támodá meg O'Donnell Cabrera egész sergét, 's rövid csata után szelylelűz az ellenséget. Az alkotmányos sereg harczmezőn töltte az éjszakát. E' szerencsés győzelem fényes sükert biztosít. — A' követválasztást már megkezdek. —

A n g l i a .

(A' királyné megbántója elítélve. Elegy.) Azon embert, ki jul. 17kén megbántá a' királynét Hydeparkban, jul. 25kén kihallgaták a' belministerségi tisztszobában. A' vádolt bánta tettét 's részegséggel mentegetőzék. Rövid kihallgatás után következő ítéletet mondának reá: a' királyné egyik lovászának, kit még akart ütni, 5 font sterlinget kell fizetnie, ezenkívül két hónapi fogságot szenvednie, 200 fontnyi kezességet állítania maga részéről, 's ugyanannyit két idegenéről. — A' jul. 23diki alsóházi ülésben megajánlák a' kormánytól kívánt 10ezer font sterlinget állandó rendőrség-alapításra Birminghamban. Ez alkalomkor Duncombe 's még néhány radical oda nyilatkozik, miszerint mindenek előtt a' dolgozó osztály sérelmeit kellene orvoslani, 's aztán nem lenne többé szükség roppant rendőrség-felállításra; de midőn 1,200,000 aláíráttal ellátott nemzeti kérelem is minden siker nélkül marad, akkor épen nem esodálhatnák a' népingertéség erőszakos kitörését. D'Israeli a' zavargások forrásának egyedül a' gyöngye kormányt mondá. Peel megjegyzé, miszerint azon nyilvános népgyűlések, miknél zászlók lobognak, muzsika zeng 's mindennemű erőfejtés történik, miundenkor oly szellemet szoktak ébreszteni a' nemzetben, minő az, mellyről e' pillanatban az egész törvényhozótest panaszkodik. Russell erre azt válaszolá, miszerint az egész ingerültséget csupán a' toryk gabnatörvény elleni izgatásiknak kell tulajdonítani. — Birminghamban minden lecsöndesült, 's Manchesterben is csilapulni kezd valamennyire az ingerültség. — Maurocordato hg, az új görög követ, jul. 24kén Londonba érkezék. — A' nagyur halála mintha egészen feledve volna Londonban, mivel még nem is igen szóltak róla az ottani lapok.

(Vélemények a' keleti ügyről.) London, jul. 27ikén: „Néhány nap előtt kaptuk híre a' török csatavesztésnek, 's az egyiptusi basa győzelme rendkívüli hatást szüle fővárosunkban. A' diplomatia sápadt gondolattal sántikál a' bátor tett mögött, 's keserű gyümölcsöt szedi korábbi balfogásinak. Miután a' politika ez eseményt gátlani nem bír — vagy nem akará, 's már most elfogadni tartozik azt, tehát kívánatos legalább, hogy ezélszerűen használja, 's gyors elhatározással vessen véget a' véres játéknak. További késkedést nem csupán szerencsétlenségnek, hanem egyszerűen politikai hibának kellene neveznünk. Eddig az gátlá az együttmunkálást, hogy a' nagy hatalmak nézetei lényegileg különböztek egymástól; most azonban már Russzia is egyezését adá Anglia és Ausztria politikájához, 's így többé semmi akadályoztatja a' hathatós közbenjárást. A' külügyi hivatalhoz ma érkezék azon hír, miszerint a' fiatal szultán már elfogadá az ajánlott közbenjárulást és az alapföltétek előterjesztésére várakozik. Minden abban öszpontosul most, hogy valamennyi nagy hatalom együttmunkálva lépjen föl, egyszersmind gátolván minden különváló 's egyes határozat-teljesítést. Odesszából azon hír érkezék ugyan, miszerint ott minden pillanatban 30 ezer fegyveres vár parancsot hajóba szállásra; de mégis azt hisszük, hogy e' parancs el fog ez uttal maradni, mert nem kell felednünk, hogy a' czár csupán akkor küldhet serget Konstantinápoly felé, ha azt a' nagyur maga sürgetendi, 's az őt nagy hatalom csupán azért határza közbenjárulást, hogy a' szultánnak ne lehessen oka illy kérésre szorulni. Ha mindazáltal annyira elragadná lovagi szelleme a' czárt, hogy fiatal barátja kérelme nélkül is katonaságot szálítva Konstantinápolyba, akkor bizonyosan rettegés nélkül menend keresztül az angol-francia hajóserg a' dardanellákon 's meg fogja mutatni a' szultánnak, hogy még más jó baráti is vannak. Mi a' kapudán basa áruhátsát illeti, az csak siettetni fogja a' békekötést 's csupán annyiban fontos, hogy kedvező feltételeket biztosítand az egyiptusi basának. Ha ez másképp történék, úgy egyenesen a' népjogot gúnyolnák a' szövetező hatalmak 's azon elvnek hódolnának, melly szerint a' birtokban levőt illeti az igazság. Egyébirant Európa nyugalma jelenleg csakugyan hajszálon függ, mert ha a' diplomatia nem tudja kiegyenlíteni e' kérdést, úgy egyenesen európai fontosságot nyerend az, 's ennek kezdetét tudhatjuk ugyan, de végéről még csak álmodni is lehetlenség. Londonban tetemes kétke-dés uralkodik a' francia kormány iránt. — Webster az amerikai congressus híres szónoktagja jelenleg Londonban mulat, mint mondja, csupán ősei hazájának megismerése végett.

(Melbourne nyilatkozata a' spanyol ügyről. Udvari hírek.) A' jul. 23iki felsőházi ülésben Clarendon után Melbourne szól a' spanyol ügyről Londonderry fölszólítása következtében, 's lényegileg így nyilatkozik: „A' ns marq. először is azt kérdi: vajjon bizonyos kötelezések gátolják e' az alkudozást Anglia részéről más szövetséges hatalmakkal? Erre röviden azt válaszolom: épen nem. Mi a' négyes szövetséget illeti, annak bővebb magyarázatása egészen szükségtelen. Azon szövetség nyilvánosan létesült 's minden nagy hatalom előtt tudva van, egyébirant pedig mind a' két ház asztalán is megfordult. Noha azonban e' szerződés

semmi olyast nem foglal magában, mi Angliát hátráltatná a' spanyol ügyek kiegyenlítése iránt szövetkezésbe állani más európai hatalmakkal, annyi mégis csakugyan bizonyos, mikép e' szerződés oly állapotba hozott bennünket, melly lényegileg különbözik azon hatalmak helyzetétől. Miután szövetségesi vagyunk a' spanyol királynénak, 's megismertük őt, tehát igen természetes, miszerint általános alkudozásra fölszólítatván, mindenek előtt tudni ohajtjuk azon alkudozás alapjait 's egyszersmind a' négyes szövetség korlátozó pontjaira figyelmeztetjük a' fölszólítókat. Mi Nesselrode gr. nyilatkozatát illeti, azt legbüszköbben előztük meg a' szerencsétlen spanyolok sorsa enyhítésire. Az aachen congressusra nézve meg kell jegyezmem, miszerint határozat előtt mindent jól szükség megfontolnunk. A' ns marq. érinté, mikép a' belga ügyben végre engedni volt kénytelen a' többi nagy hatalom kívánatinak Anglia. Meg kellett volna mindazáltal jegyeznie, hogy ez alkudozásoknál mindjárt eleinte részvételleg léptek föl az éjszakai hatalmak. A' tanácskozások többször megszüntek ugyan; de egészen soha nem akadtak el, 's azoknál egyszerre nyitá meg azokat valamennyi nagy hatalom, 's így természetileg egyszerűre történt a' befejezés is valamennyi részéről. Kérdé továbbá a' ns marq., miért űz az angol kormány egyedáruszkodást Spanyolországgal az 1815iki határozatok ellenére? Franciaország és Anglia Spanyolország ellenében, a' négyes szövetségi határozatokat kivévén, egészen egyenlő lábón állottak azon hatalmakkal, mellyek nem ismerék meg Spanyolország királynéját. Elliot szerződésire nézve szabad legyen megjegyezmem, mikép nem szándékom előszámlálgatásiba bocsátkozni ama sok vad vérengzésnek, melly Spanyolországban történt. Némi remény kezdde csillámlani, miszerint Cabrera és Van Halen szerződése csökkentendi a' borzasztó események számát. Azonban, fájdalom, a' tapasztalás ellenlenkezőt tanusita, mert az apróbb pártesapatok folyvást legnagyobb kegyetlenségekben gyönyörködésnek. Ki egyébirant az e' ház asztalán fekvő irományokat elolvassa, meg leend győződve, mikép a' vad e' tekintetben csupán a' carlosiakat illetheti. Az utolsó kérdés a' spanyol segédcsoapat követelésit tárgyazza. Mindenki isméri azon zavart, mellyel pénzügyi munkálatokra nézve jelenleg küzdeni kénytelen a' madridi kormány, melly minden esetre híven fogja teljesíteni kötelességit, mihelyt módot lelend arra.“ — Coffin hajóvezér, és Howden tábornok, mindketten 80ik évükben meghaltak. — Pozzo di Borgo gr. helyett, miat mondják, Pahlen gr. leend orosz követ Londonban. — Braganza hgnő 's leánya jul. 25ikén reggel számos kísérettel Woolwichba érkeztek. Az ottani parancsnok kir. algyulövet alatt kísérte partra kormány-dereglyében a' magas vendégeket, hol tiszteleti őrség és a' fels. szolgálattevő kamrása fogadá őket. Némelly főrangúak látogatását elfogadván néhány óranegyed múlva Buckingham palotába indult a' hgnő a' királynéhoz. —

F r a n c z i a o r s z á g .

(A' jul. ünnepek. Újabb élénkség a' touloni kikötőben.) Valamennyi parisi lap egyhangulag igen hidegnek mondja a' jul. ünnepélyt. Algyudőrej nélkül, egyszerű vasárnapot képzelne mindenki. Jul. 28án az egész őrség laktanyáiba volt zárva; a' louvrei sírdombokhoz senkinek nem volt szabad közelíteni; mindenütt fegyveresek őrködtek; a' tuileriák udvarában egész zászlóalj tanyázott; a' polgárkatonaság pedig közelíteni sem akart az álünnepélyhez; ez valódi képe a' mostani juliusi ünnepeknek. Nép, kormány, ünnepek, mind ez más alakot öltének; a' lelkesülésnek vége! Egyébirant ez még nem nagy baj, mert az emberek változnak ugyan; de a' népek örökké élnek. — Jul. 28kán jutalmakat osztá Lajos Fülöp a' műkiállítók közt; 27 gyártó 's kézműves böcsületrendi keresztet kapott. — Duperré, tengerészminister, személyesen Toulonba fog utazni a' hadikészületek vezérletire. Algir és Marengo sorhajó, miután két egész évig vesztegtele Toulonban, most szinte lengőkké fognak tetetni. Diadéme sorhajó és Victorieuse korvett már parancsot kaptak keletre vitorlázni. Montebello sorhajó szintoda induland, mihelyt földözetére érkezék La Susse ellenhajóvezér, 's aug. 3kán Santi Petri sorhajó is kelet felé eresztendi vitorláját; ezenkívül pedig még 3 sorhajót készítenek, 's e' szerint Lalande hajócsapatja 12 sorhajót, 2 fregátot, és 10 könnyebb hadihajót számítand. — Odilon-Barrot ismét társaságot szerkeszte a' választási törvényjavítás előmozdítására. —

(Részletek a' juliusi ünnepekről. Elegy.) Paris, jul. 31kén: „Majd valamennyi itteni lap megegyezik azon állításban, miszerint a' jul. 29iki ünnepélyt csakugyan igen fényesnek mondhatni, 's hogy a' nézők száma soha nem volt nagyobb. Esti Sadfél órakor a' király, királyné 's család-jok és a' belgák királynéja megjelenvén az erkélyen, a' parisi őrség zenészkarának hangversenye elkezdeték. 9edfél órakor ismét szobáiba vonult a' kir. család. Távozta után zajosan a' marseillei dalt kíváná a' nép, mit kétszer ismétle a' zenészkar. 9 órakor kezdék meg az éji ünnepélyt; a' Szajnál világitott sajkákban zene hangzott 's Concorde hid mellett gyönyörű tűzjáték mulattatá a' nézőket. Néhány apró szerencsétlenséget kivévén, mit több zavargó tolongása okozott, minden a' legszebb renddel juta véghez. A' Charivari azonban még sem hagyható el csipős elménczkedésit 's így nyilatkozik: „Jul. 27kén a' hivatalos könyhullatók, midőn repkényfüzereket raktak a' juliusi sírhalmokra, nem tekinthetének kaczagás nélkül egymásra.“ — Jul. 29kén pompás lakomát adtak a' tuileriákban, mellyre valamennyi minister, tábornagy, a' két kamraelnök, és őrségi ezredes hivatalos volt. — A' parisi érsek veszélyesen beteg. — Marseilleben néhány nap előtt számos ember kezdde csoportozni egy agastyán körül, kinek övig ért hófehér szakála 's tekintete koldusra mutatott ugyan; de még is nagy méltósággal jártatá szemeit végig a' sokaságon, botjára támaszkodva, midőn utlevelét kérte tőle két rendőr. Az öreg azon meglepő választ adá nekik, hogy ő az örökké vándorló zsidó, 's azért utlevelre nincs szüksége. A' rendőrök mindazáltal elég

udvariatlanok voltak szavának nem hiúni, és zsebei megmozdítása után a' rendőrhivatalba vezették őt. — Gros ügyvéd pörbe szándékozik idézni Montalivet ministert, mivel állítása szerint a' tuileriák kertjében elás-va volt kincset fölvevé 's ravaszul elrejté, miután tőle (Grostul) a' titkot ügyesen kicsikará. — A' sajtó valódi baráti 's a' nyilvános erkölcsiség és böcsületérzés nagy diadalt ünnepelnek: Girardin Emil gyalázatos és böcstelen lapja „La Presse“ sirba száll. Űtött tehát a' büntetés órája a' böcsületvesztett Girardin számára is, miután olly sokáig szolgált nyilvános botrányul.“ —

(Lajos Fülöp néhány szava az utolsó műkiállításán. A' francia bank kölesönnel segíti az ang. bankot.) Az utóbbi műkiállításnál tölbi közt ezt mondta Laj. Fülöp az eskütszeki elnöknek: „Mi folyvást m' Itányolni fogjuk szomszédink méltatlanságát, valamint ők a' miénket érintetlen hagyandják. Azon győzelmek, miket annyiszor láncozott zászlóhoz Franciaország, épen olly dicső mint biztos zálogai nyugalmunk és függetlenségünk tartósságának. Ha megmaradunk ez üdvös uton, ugy a' béke allandósága 's azon bizalom által, mellyel készítvényink iránt az idegen nemzetek viseltetnek, mihelyt böcsületesen nyújtjuk azokat nekik, 's mérsékelt nyereséggel elégszünk meg, sokkal nagyobb virágzásban fogjuk látai kereskedésünket 's iparüzésünk minden ágait.“ A' Gazette de France következő megjegyzéssel kíséri e' szavakat: „Kár! hogy a' béke Napoleonjának szavai az ipar és kereskedés mostani állapotjánál nem bírhatnak szilárd alappal. Mult hónapban ugyanis 43 kereskedési tönk juta köztudomásra's félhető, miszerint e' kereskedési fordulat, melly szoros függésben van a' kormány helyzetével, nem fog uraira találhatni azokban, kik a' politikai fordulatokot sem tudnak uralkodni.“ — Valamiennyi lap azon szerződés bonczolagatásával foglalatos, melly szerint a' parisi bankházak legelőbbkelőji, minők: Laffitte, Lefebvre, Eichthal, Perier, Delessert, Hagermann 's a' t. 50 millió franknyi kölesönnel segíték az angol bankot, mi oda látszik mutatni, mikép a' két nemzet közti versenygés csakugyan hova hamarabb egészen megszünend, mi legnagyobb mértékben fogja biztosítani az európai nyugalmat. E' nézetben a' francia időszi sajtó majd általánosan megegyezik; a' National mindazáltal így nyilatkozik: „Meg nem foghatjuk, mikép származhatnék iparüzésünkre haszon a' francia tőkepenzének angol kereskedésbe ölesibül. Inkább hisszük, hogy o' pénzkölesönbül tetemes károk háramlandnak kereskedésünkre, mert pillanatig sem kétkedünk, miszerint azon 50 millió az angol kormány kezébe jutand, melly bizonyosan valami szállítványt eszközend vele, ez pedig hihetőleg nem igen fogja kimélni kereskedési érdekünket. Illy esetben mindenkor a' kamráknak kellene megitélni a' kölesön helyességét. A' franciaországi bank tullepe szabaditekin e' kölesönadás által 's kart okozott a' francia kereskedésnek.“ A' Charivari is egyértelműnek látszik lenni a' National e' véleményével, mert így szól a' kérdéses kölesönrül: „A' franciaországi bank 50 millió frankot ad kölesön az angolnak, holott a' kis francia kereskedés előtt zárva tartja pénzládáit. Ez egészen a' kormány azon bánásmódjához hasonlít, melly szerint pompás nyugpénzt vete ki az angol matróznak, míg hadsergünk tisztjeitől még a' kenőret is megtagadá.“ —

Törökország.

A' francia Messenger szerint: „Mehemed Ali a' kapudán basa ajánlatit elfogadá 's ótalmába vevé a' török hajóserget. Abdul Medzsid szultántól követ érkezék Alexandriába Mehemed Alihoz, ki őt nemcsak Egyiptus örökös uralkodásával, hanem a' török szárazföldi 's hajóserg főparancsnokságával kinalja meg 's egyuttal Konstantinápolyba híja a' státuserdek iránti tanácskozáskban részvevére.“ Mire a' jour. des Débats következőleg nyitatkozik: „E' hír sok valószínűséggel bír. (?) Legkevesbbé sem esudálkoznánk, ha néhány nap mulva hallanók, miszerint Mehemed Ali vezéri hajójába ült a' török hajósergvel Konstantinápolyba vitorlázás végett, bő tapasztalásával a' szultánt gyamolítandó. Az ottoman politika Egyiptus ellenében illy rendszerváltoztatás által azon ösvényre térne, mellyet mi már rég ohajtuk, 's szövetséget alkotna t. i. a' török és egyiptusi hatalom között 's ez által Törökországot megszabadítaná a' moszka gyamság vagy védnökségtől 's általában minden európai beavatkozástul. Mehemed Ali leendő birodalma minden arab törzöskü 's nyelvü muzelman nép egyesülését biztosítaná. A' török törzöskü és nyelvü muzelman nép egye-ellenben Konstantinápoly leendne. A' török birodalom elszakadt tartományit, minők Moldva, Oláh és Görögország, Szerbia, egészen idegen nemzet lakja, Mehemed Ali jelenléte Konstantinápolyban, magas tekintete, tanácsai, megmentenek az országot fejtelenségűl. Általányosb és tartósabb béke leend személyes tulnyomóságának gyümölese. Hiában törekednének illy szövetséget gatlani azon hatalmak, kiknek érdekekben áll az egyiptusi és török birodalom kölesönös fölemesztése; ekép válaszolnának nekik: „hagyjátok ügyeinket muzelman módra elintézni, tartományink nem keresztényiek 's nem is határosak európai birtokkal.“ Valóban illy kimenethez csak szerencsét kívánhatni.“ (Milly ábrándozó ez egész terv, csak abbul is kitészik, hogy Meh. Ali, ki uralkodó családöt szándékozik Egyiptusban föllállítani, a' szultán nagyvezérévé aljasítja.) — Ugyancsak a' jour. des Débats levelezője szerint Mehemed Ali jónak látá az angoloknak engedélyeket adni; megengedé ugyanis nekik, hogy tovább folytathassák azon építéseket, miket a' középöldi 's veres tenger között elkezdettek. Az ott szárazföldre szállt angolok száma 3—4 ezer. Annyiból homályos e' hír, mert a' kiszállási hely nincs megemlítve.

(A' nisibi csata részletei szemtanu leírása után.) A' nisibi csatáról, melly jun. 24kén történt, következőleg ír egy szemtanu: „Az ottoman tábor három sorban volt felállitva Nisibtül délre, kétsor gyalogság- 's egy lovasságbul; a' pattantyusságot 140 algyu alkotá; a' csapatok száma összesen 37 ezer főnyi volt, köztük 23 ezer gyalog, három osztálynok 's

5 ezer lovas Serif basa 's mintegy 4800 basi-bozuk (rendetlen csapat) Szoliman basa vezérlete alatt. Ibrahim tábora a' török seregtül balra fekkütt mintegy 4 ezer ölnyire. Azon földrészt, mellyet a' török sereg balszárnya foglalt el, igen halmos-dombhátas volt, mi által a' csata itt az egyiptusi seregre nézve igen veszélyes vala. Mivel Hafiz basa azon tudós fast vevé, hogy több syriaiakbul álló ezred hozzája szándékozik pártolni, jun. 23kán este 11 órakor az egyiptusi tabort lödöztetni kezdé zavareszköz- lés végett, mi által az átpartolást akará könnyítüni. E' czélbul négy 24 fontos algyutelep vonult éjjel idején 600 ölnyire az egyiptusi táborhoz 's 260 golyót löttek ki. Ez algyuzás rémülést 's aggályt szüle Ibrahim táborában; a' törökség főleg Ibrahim és Szoliman basák sátorira irányzá a' lövéseket, miket könnyen kivethetének; a' két egyiptusi basa azonnal lóra szállt, a' zavart fekezendő, melly nőtten nőtt. Több száz syriai csakugyan átszökött az ozman táborba 's több csapat készüle példajokat követni, de azon munkásság, mellyet Szoliman a' táborszemmel kifejleszté, gálla a' szökendőket. Ibrahim azonnal átlátta, hogy csak általányos csata vethet véget a' zavarnak. Ennek következtiben az egyiptusi sereg napkeltekor már fegyverben állott 's egy osztály hat szakaszban a' török tábor felé nyomult hátulról; az első csapat 60 algyuval részenként vonult előre, a' 2dik, 12 gy. zászlóaljbul állva szakaszokint nagyobb távolságban, a' 3ik 's 4ik, hasonlólag 12 gy. zászlóaljbul állva kettős csapatban, tömegestül, az 5ik 's 6ik, 9 lovas ezredbül, féltávolságra osztályonként léptetett előre, Szoliman basa a' gyalogság közei közé, elől 's hátul, 8 zászlóalj, 's kettős és tömegestül nyomuló csapatokat bocsáta, hogy elkerüljék a' megtámadást az ottomanok által előlrül vagy hátulról, hasonlólag 12 harminczhat fontos algyut bocsáta előre, mellyek igen pontosan löttek. Szoliman basa czélját egy tisztje elárulá Hafiz basának; amannak ugyanis czélja volt görbe sort képezni az ottoman sereg balszárnya legszelén; sora, balfelé kanyarodva, homlokkal elől, 6 foknyi szöget alkota; mivel azonban Ibrahim basa csapatának eleje Nisib helységig nem nyomulhata, mert a' török algyuzás ezt gátolá, Szoliman basa tehát parancsot adott homlokkal balra csatarendbe állani 's az egyiptusi tabornok a' török algyuk iszonyu tüzelési közt olly nyugottan kormányzá csapatit, mint katonai szemlén. E' pillanatban élénk tüzelés támadt mintegy 700 ölnyire, mi 1¼ óráig tarthatott; az egyiptusi pattantyusság, melly mohón látott a' tüzeléshez, csakhamar kifogyott löszereiből 's kényteték a' tartalék megérkezéséig tüzelésit mérsékelni. E' pillanat veszélyes volt az egyiptusiakra; jobb szárnyon első 's 2ik sorban 16 zászlóalj már legnagyobb zavarban futásnak eredt; ekkor az európai tiszték egyike azon tanácsot adá Hafiz basának, miszerint támadnak meg az egyiptusiakat szuronyal. Mialatt Hafiz basa késkedék 's a' kedvező pillanatot használatlan engedé elmulni, Szoliman basa addig, segédeitől gyamolítatva, kivont karddal a' török algyuk gyilkoló lödözési között visszakényté őket a' csataterre. Miután Ibrahim löszerei megérkeztek, mintegy 400 ölnyi távolságra új tüzelést kezdenek. E' pillanatban Hafiz basa basi-bozukjai (rendetlen csapati) futásnak eredtek, hasztalan üzö őket a' főparancsnok segédivel kivont karddal vissza, a' török csapatok a' hullongó golyóktul megrettenve zavarba jövének, melly nőtten nőtt Hafiz basa munkássága ellenire, az európai tiszték fardalmi is füstbe mentek. A' gyalogság egy része, melly csata alatt elég hidegvérűséget 's bátorságot tanúsita, elhagyá a' harcztért 's elhánya fegyverit; a' török lovasságot, melly parancsnoka tudatlansága miatt részt vön a' csatában, a' basi-bozukok 's gyalogság magával sodrá, mind e' mellett is rendben vonult vissza; 's Hafiz serge maradványit Marasban gyűjté össze. A' török sereg 100 algyumal többet 's minden elemi 's hadi szerét zsákmányul hagyá az egyiptusiaknak. De a' hadi pénztárt, mellyben 5,500,000 ft. volt, szerencsésen megszabaditák. Hafiz basa európai tiszték közül őt ellenség kezibe jutott. Az ottomanok halottban és sebesültekben 4 ezret vesztenek. Ibrahim vesztesége pedig 3200 főnyi, sebesülteit pedig többnyire halálosak. A' török gyalogság annyiban becsülést érdemel, hogy bátorságot 's allhatosságot fejte ki; fájdalom azonban, nem volt eléggé gyamolítva. A' csatavésztest következő okoknak tulajdoníthatni: Az európai tiszték tanácsira nem figyeltek, midőn javasláik: „1) hogy az ozman csapatok ne hagyják el azon magast, melly 500 ölnyire fekkütt homlokzatjuk központjátul; 2) szuronyhoz nyultak volna, midőn az egyiptusi sereg a' tüzelés által félig le volt veretve 's négy ezred futásnak készült eredni.“ — Anatóliai tudósítás következtiben azon hír, miszerint Ozman erserumi basa 9 ezer főnyi csapatja szétoszlott, alaptalan; e' tabornokot ozman kaissariehi basával cserélték föl, kinek csapati az angorai basa sergenek taborszemét alkotá 's a' csatanapon első futamott meg. A' másik hadsereg Hadzsi Ali koniahi basa vezérlete alatt, mintegy 30 ezer főnyi, még sértetlen 's így a' portá jelenleg 80—100 főnyi fegyveres sereggel bír. —

A' Moniteur aug. 2kán köv. telegr. sürgönyt közöl Marseillebül: „Alexandria, jul. 16kán: A' főügyviselő a' kabinetelnökhöz. A' török hajóserg a' kapudán basa parancsnoksága alatt jul. 14én Mehemed Ali rendelkezési alá bocsátkozott. Az alkiraly oda nyilatkozik, miszerint mindaddig vissza nem adandja a' portanak a' hajóserget, míg Chosrew basa nagyvezért az ügyek vezérletitől el nem mozdítják 's azon tartományok felett, mellyeket most kormányoz, az örökségi jogot át nem engedik. Az egyiptusi sereg parancsot kapott az Eufrát jobb partjára ismét visszavonulni.“ E' sürgönyt a' jour. des Débats következő jegyzetekkel kíséri: „Chosrew basa egyiptusi basáva neveztetett ki, miután a' francziák Egyiptusból elvonultak. Később azonban mamelukok, albaniták 's a' török sereg egy része miatt, kik ellene szövetségbe föllazadtak, megbukott. Mehemed Ali akkor az albanitákat vezérelé. Chosrewet az egyiptusi basaságban még három követé, csak egyedül Mehemed Ali tudá magát e' basaságban megfészkélni. Chosrew féltékeny gyűlölsége Mehemed

Ali iránt e' szerint 32 éves, 's már 1807-től fogva szüntelen armánykodik ellene a' szultánok és diván előtt. Legkevésbé sem csudáljuk tehát Mehemed Ali főntebbi határozatát; ezért nyíltan kimondottuk, miszerint az alkirály nem köthet olly divánnal őszinte szerződést, melynek feje nyilvános ellensége. Chosrew magos tulajdonit dicsérve emlegetik ugyan 's e' tekintetben valóban dicséretet érdemel; de az egyiptusi kérdésnél, mely a' török birodalmat legkomolyabb zavarba dönté, Chosrew egyedül szenvedélyinek áldozott, Mahmud szultánt minduntalan az alkirály ellen ingerelvén. Chosrew legbuzgóbban partolá a' jelen háborút 's ezért tevő őt az elhunyt szultán divánelnökké. Már az 1832ki szejriai háboruban első minister volt Chosrew 's e' háboru leírójí őt okozták Rezsíd-Mehemed szeraszkiez hadmunkálati szerencsétlen sikerülte miatt. A' koniah-i csata elveszett, mert Chosrew 40ezer főnyi tartaléksereggel Kisázsia révpartinál hasztalanul tartózkodék. Midőn Halil, fogadott fia, megjegyzené erre, hogy Rezsíd-Mehemed e' sergek kimaradta miatt zavarba jöhetne, Chosrew így válaszolt: „Hadd verjék meg őt isten nevében. De hogy is érdekel téged e' Ruffiano? ki Stambulba jött a' nélkül, hogy kegyünk után járt volna.“ — Alexandriai jul. 15ki levél szerint Ibrahim basa jul. 14én Koniah felé nyomult. Hafiz basa pedig Mahmud szultán halála hírére a' török seregmardványnyal Ibrahimhoz pártolt. Bár e' hír valószínűságra vár, kétséget még is aligha szenved, a' török hajóereg illy példátlan elpártolta után. —

A' M. Chronicle következő cikket közöl a' keleti ügyről, melyet hátran a' britt kormány nyilatkozványának tekinthetni a' keleti kérdésre nézve: „Mit teend már most Mehemed Ali?“ e' kérdést gördítik előnkbe minden beszélgetéskor a' keleti ügyről. Módosítsuk inkább e' kérdést eképen: „Mit engedjenek az európai hatalmak Mehemed Alinak tenni?“ A' nisibi győzelem 's a' kapudán basa elpártolta francia társinkat azonnal képesíté kérdésünkre következőleg válaszolni: „Mehemed Alinak királynak kell lennie 's Törökország védnökének.“ Ez a' keleti kérdés megoldatása! — olly férfiak által, kik, midőn illy tanácsot adnak, azt állítják, miszerint az ozman birodalom függetlensége 's főtartása okvetetlenül szükséges az európai hatalmak sulyegyenére 's békebiztosításra nézve! Mit jelentnek e' szavak: „tegyük Mehemed Alit egyiptusi királlyá?“ Komolyan tanácsolhatjuk-e, hogy Egyiptusból 2 millió bádolatlan parasztival független királyságot alkossunk? Ha valóban az európai hatalmak egy szerencsés kalandor főnrevágásának illyes ajánlást tennének, reményelhetjük-e, hogy illy királyság, illy geographiai 's politikai helyzetben megfelel közvetlen céljának, miért t. i. fölállíták. Hogy az arab királyság esábitó ajándéka — de nemcsupán Egyiptusra szorítva — elég Mehemed és Ibrahim nagyrevágásit féken tartani, pillanatig sem kétkedhetünk. Igen, de milly terjedelmű legyen az illy királyság? Egyiptus egyedül ki nem elégíti őket. Szíriának hozzá kell járulnia és Szíriával, mi magátul értetik, a' bagdádi basaságnak is. Ezek a' legszorosb korlátok, mellyek közt királyságot alapíthatni az egyiptusi basa szerencsés sikerü lizadásaért. 'S Európának mi kezeskednek e' királyság tartós föállítására iránt? Két ember élete, kiknek egyike (M. Ali) már 74 éves, másika pedig harzi fáradság és szenvedések által elgyöngyült testalkotványu. De ez még nem elég, szakaszszuk el Egyiptust, Szíriát, Bagdadot a' török birodalomtól, mi következik ebből? Az, mi egyenesen Lengyelország első felosztására emlékeztet! 's hasonlít mind jogtalanságra, mind hihetőleg következményire nézve is! Mellyik európai hatalom, miután ezt pártolandá, szólalhat fel e' legveszélyesb — pedig nem hihetetlen esemény — t. i. Konstantinápolyt a' muszkák általi elfoglaltatása ellen! Oroszország Boszpornál csak azon példát követné, melyet mi Eufrátnál meghitelesítettünk. Az ozman birodalom illy eldaraboltatása által épen azon veszélyt törvényesítünk 's tennők elkerülhetlenné, mit el akarunk kerülni. Ez annyit tenni, mint Törökországot tökéletes aléltásba dönteni 's Ruszsiát feljogosítani azon hasznokra, miket Törökország elhagyatottságából huzhatna. Egyébiránt nem elég Mehemed Alit „egyiptusi királlyá“ tenni, mondják zendülése pártolójí, hanem tegyük őt még „Törökország védnökévé is.“ E' javaslatot nem köll félre érteni alköntöse miatt. Mas szóval ez annyit tesz: Mehemed Ali szultán. Tegyük őt védnökévé, szultánsága majd bekövetkezik. Azok, kiktől e' javaslat származék, igen következesek. Arab királyság-alapítással Törökországra nézve valóban szükségé válik a' védnökég 's ez az, mi minket az egész terv ellen lázít. Kész-e letenni Európa Abdul Medzsidet 's az albániai kalandort (Mehemed Alit) kalifai és szultáni hatalommal felruházni? Anglia okait gyanusítani fogják, mivel Törökország eldaraboltatását ellenzi. Angliára nézve, mi az uralkodást illeti, mindegy, akár Abdul Medzsíd akár Mehemed családjá ül trónon. Anglia kereskedési érdeke csonkolást szenvedne azáltal, ha Bagdad és Basszora Mehemed birtokában volna? Nem, nem illy érdekek határozzák el Angliát a' többi hatalommal a' török birodalom főtartatásán munkálkodásra. Minden magas indítóokot mellőzve, csak egyet említünk: A' fenálló uralkodó család pártoltatásán alapulhat egyedül a' kiegyenlítés, melly által Ausztria és Russzia közremunkálásirul is biztosítatunk. Egyedül ez alapon fognak Anglia 's Franciaországgal Ausztria, Russzia és Poroszország munkálkodni Törökország épen fentartása iránt. 'S így lehetetlen Mehemed Aliból „egyiptusi királyt“ csinálni, valamint lehetetlen őt az ozman birodalom főnökévé tenni, mert az első eset birodalom-felbomlást, második pedig európai háborút von közvetlenül maga után. Most tehát kérdésünkre térünk át: „Mit engedjenek az európai hatalmak Mehemed Alinak tenni?“ Midőn a' nisibi csatáirul hírt vevénk, kinyilatkoztattuk meggyőződésünket, miszerint e' győzelem legkevesbet sem változtat azon határozaton, melyet az európai hatalmak ez ügy iránt

hoztak. Ibrahim megtámódásának sükere Mehemed Alinak nem kölcsönözhet több igényt az egyiptusi uralkodásra, mint már mennyivel birt. 'S ha nem csalódunk, e' szempontbul indult ki egyhangulag az őt hatalom. E' nézet változik e' a' kapudán basa elpártolta vagy a' diván armányi által? Előre állíthatjuk: nem! A' szultán igénye, serge megveretése és szolgáló hűtlensége által nem esonkulhat. Azon politika, melly Törökország fentartatását tűzéki célul, pedig minden európai háboru nélkül, most annál szükségesb, mert a' szultán nagyobb gyöngesége miatt az orosz avatkozástul most inkább félhetünk, mint csak egy hónappal ezelőtt. Egyetlen ösvény tehát, melly igazsággal és józan politikával párosul 's melly által e' bonyolult kérdés feloldható 's reménnyel biztat Törökország főtartatása iránt minden háboru nélkül, azon egyetlen ösvény, mit hihetőleg követni fognak, ez: „Mehemed Alinak Egyiptus örökös basaságára szorítottatása.“ Valóban fájlalnók, ha gondolnunk kellene, hogy a' francia kormány azok nézetit tevő sajátivá, kik szempontinak organumi, vagy legalább azok voltak, 's hogy képes lenne egyedül azon birodalom feldaraboltatását eszközölni, mellynek épen főtartatása Franciaország érdekeire nézve olly lényeges, mint bármelylek európai hatalméra. Innen bátran számolhatunk Franciaország együttmunkálásira. De már Mehemed Alinak meg van ajánlva Szíria és Egyiptus örökös uralkodása; Konstantinápolyba már meghívatott 's ha hihetünk a' híreknek, kegy. el is méltóztatott Törökország védnökégét fogadni. Ha ez mind így van, annál nagyobb a' szükség a' fenemlített módoni közbenjárulásra. Az illy eszközökkel 's illy körülmények között nyert felsőség az európai hatalmak kieméletét nem érdemli meg. Konstantinápolyban az árulók tettei, habár a' szultán helybenhagyását bírnák is, nem magasulhatnak törvényes erőre. Azok semmierejük 's úgy is kell velök bánni 's megóalmazni egyuttal a' szultánt hasonló erőszakok ismétlésitől. Kezeink közt az eszközök, ha az előterjesztések fogant-nélküliek, ámbár nem hisszük, hogy szükség lenne rájuk, valamint azoknak bővebb fejtegetésibe sem bocsátkozunk.“

A' török hajóereg megérkezett az alexandriai révekbe számos levél tanúsítja, sőt a' kapudánbasa, serge számára, egyiptusi egyenruhát kért az alkirálytól, mit meg is nyert. Azon hír is terjed, miszerint a' moszka hajóereg Boszporba érkezék és Stopford hajóvezér a' szejriai révpartokrul a' dardanellákba vitorlázott. Azon hírt, mellyrül a' moniteuri telegrafi sürgöny szól, miszerint Ibrahim basa az eufráti jobb partra vult vissza, az alexandriai későbbi adatu levelek szóval sem érintik.

(Szilisztriában dögvész üte ki.) Bukaresti hírek következőiben Szilisztriában dögvész üte ki; már három halt meg benne hat közül. A' zimonyi határnál a' vesztegintézet legszigorubbant tartatik. —

N é m e t o r s z á g .

Hannoverai határokrul, jul. 22kén: Hannovera fővárosban folyvást legnagyobb ingerültség uralkodik; a' polgárok Rumannon kívül senkit más nem akarnak tanácselnökül megismerni 's hivatalába visszahelyeztetését sürgetik. Dachenhausen tartományi elnök, kit ideigleni utódu, és Hagemann, kit biztosul neveztek ki előbb Rumann helyett, elhagyák a' fővárost, személyes bántalmaktul rettegükben. Az őrség mindenütt meg van erősítve, csapatok vonulnak a' városba az ország minden részébül, még kocsikon is hozzák a' katonaságot. A' király 's udvara Montbrillantban mulat a' városon kívül; a' külföldre utazási terv most abban marad. A' testületek a' törvényszékek előtt panaszt emelnek „szabaditékaik 's vérrel szerzett jogaik csonkítottatása 's megsértetése miatt“; már számos testület kezét fogott e' célvalósításra. —

Hannovera, jul. 25kén: A' városi tanács felirást intéze a' felséghez, mellyben Rumann hivatali felfüggesztését a' város jogaiba avatkozásnak nyilvánítják, mire sürgetős körülmények nem jogosíták fel a' királyt. Egyébiránt a' tanács oda nyilatkozek, miszerint a' jun. 15ki sérelemirattal senkit sem akart megbántani, annál kevésbbé a' felséget, egyedül a' város és ország politikai jogait akarék ez által megóni. Ezzel azonban nem nyugodtak meg, hanem a' sérelemirattal visszavételét kívánák, sőt még azt is, hogy a' tanács bocsánatot kérjen, Rumann mondjon le hivataláról, fizetését azonban nyugdíj gyanánt a' király magányos pénztárából huzandja, mi több, a' vizsgálat-megszüntetés miatt is ünnepelesen folyamodjanak, 's azon esetben, ha e' kérelem teljesüléstnyer, az egész polgárság halakifejezés végett Monbrillantba járuljon a' felséghez. A' tanács e' kívánatokat nem teljesítheté 's így az egész ügy törvényes uton tovább halad, mire nézve a' polgárság tökéletesen nyugottnak látszik. A' felség még nem válaszolt a' polgárság feliratára. A' polgárság mintegy 800 aláírással halairatot intéze a' tanácshoz, az 1833ki alaptörvény fentartása iránti buzgalmaért. A' tanács kénytelen volt e' halairatot a' tartományi elnöknek kiadni. Hasonló feliratok a' jul 15iki sérelemirattal miatt nemcsak Hannoverából, hanem külföldről is érkeznek a' tanács és Rumannhoz. A' 19—20iki zavargások miatt a' város telve katonasággal, több városi őrség nagy része a' fővárosba vonatott, a' polgároknál szállásoló, valamint a' most érkező katonaság is, laktanyákban összpontosítatik. A' rendőrségi rendeletek, főleg a' kocsmák bezáratása, az itteni népséget fölötte ingerlik, 's olly jelenések várnak reánk, miket eddig csak angol lapokbul ismerünk. Reménylünk azonban, hogy ismét béke térend vissza körünkbe.

L e n g y e l o r s z á g .

Wilnában folyvást tart a' fogdoztatás, minap még magasb rangu hölgyeket is foglyul ejtének, mert gyűrüket hordoztak Konarszky Simon nevével. Az érzemény e' kifejezése valóban nem igen táplál olly reményt, miszerint a' czár, leánya férjhez-menését közbocsánat által akarná jelesíteni.